

Asia: VN/8392/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 a § Maksun periminen / Uttag av avgif

Oikaisuvaatimusohjeen sisällyttäminen laskuun parantaa asiakkaan oikeusturvaa.

2 b § Päätös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta / Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

Esityksen mukaan

3 § Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu / Avgift för oanvänd service

Akavan sairaanhoitajat ja Taja pitää myönteisenä sitä, että uudistuksen myötä käyttämättömästä tai peruuttamattomasta ajasta voisi periä maksun myös käyttämättä jätettyjen hoitajavastaanottojen osalta. Arvion mukaan vuodessa on noin 102 000 hoitajavastaanottoa, jotka jäävät käyttämättä tai peruuttamatta. Tämä lisää terveydenhuollon turhia kustannuksia ja on oletettavaa, että maksun peruminen käyttämättömistä ajoista edistäisi vastaanottoaikojen tarkoituksen mukaista käyttöä. Taja pitää tärkeänä, että kunnissa luodaan käytänteitä, joiden avulla asiakkaat saavat tarvittaessa nopeasti ja helposti yhteyden palveluntarjoajaan varatun ajan perumiseksi. On huomioitava myös potilaat, joilla ei ole mahdollisuutta sähköisten palveluiden käyttöön ajanvarausasioissa.

5 § Maksuttomat terveystalvelut / Avgiftsfria hälsovårdstjänster

Akavan Sairaanhoitajat ja Taja ry pitää kannatettavana asiakasmaksulakiuudistuksen tavoitetta hoidon esteiden poistamisesta ja terveyden tasa-arvon lisäämisestä muu muassa maksuttomuutta laajentamalla ja kohtuullistamalla maksuja. On tärkeää, että henkilöstön riittävyys kiinnitetään huomioita. Hoitajavastaanottojen osalta Taja edellyttää, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikuntien työnkuvia ja tehtävän siirtoja pohditaan tarkasti yhteistyössä kaikkien ammattikuntien edustajien kanssa. Tehtävän siirroista aiheutuva työnkuvan laajentuminen tulee huomoida hoitohenkilöstön palkkauksessa.

Akavan Sairaanhoidajat ja Taja ry pitää myönteisenä esityksen tavoitetta perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluiden vahvistamisesta sekä nykytilan selkeytystä perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluiden maksuttomuudesta. Perusterveydenhuollon matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden toteutumiseksi tulee huolehtia siitä, että palveluihin suunnataan riittävät voimavarat. Perusterveydenhuollossa tulee olla laaja-alaista mielenterveysosaamista ja toiminnan tulee mahdollistaa moniammatillinen yhteistyö. Esitys sisältää kirjauksen, jonka mukaan mielenterveydenhäiriötä sairastavan käynnistä voisi periä maksun mikäli samalla käynnillä hoidetaan potilaan fyysistä sairautta. Tutkimusten mukaan Suomessa mielenterveydenhäiriötä sairastavat potilaat saavat muuhun väestöön verrattuna huonompaa hoitoa somaattisiin vaivoihinsa. On tärkeää, että uusi asiakasmaksukäytäntö ei muodosta ongelmaa psyykkisesti sairaiden potilaiden somaattisen hoidon saatavuudelle.

Ehdotuksen mukaan tartuntatautilain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätyt lääkkeet olisivat jatkossakin asiakkaalle maksuttomia. Yleisvaaralliset tartuntataudit on lueteltu tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017), jäljempänä tartuntatautiasetus, 1 §:ssä. Tämän hetkinen koronavirustilanne tuo tarpeen uudistaa tartuntatautiasetusta siten, että sinne lisätään koronavirus.

6 a § Maksukatto / Avgiftstak

Akavan sairaanhoidajat ja Taja pitää tärkeänä, että maksukattoa koskevat muutokset parantaisivat asiakkaiden taloudellista asemaa erityisesti paljon palveluita tarvitsevien osalta. Taja pitää myönteisenä, että myös etäyhteydellä toteutetut palvelut ja tilapäisestä kotisairaanhoidosta ja tilapäisestä kotisairaalahoidosta perityt asiakasmaksut kerryttäisivät maksukattoa, myös suunterveydenhuollon sisällyttäminen maksukatto on hyvä asia.

7 b § Palvelun pitkäaikaisuus / Servicens långvariga karaktär

Esitys palveluasumisen maksujen yhdenmukaistamisesta on kannatettava.

7 c § Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu / Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

Esitys palveluasumisen maksujen yhdenmukaistamisesta on kannatettava. On hyvä, että laitoshoidon ja tehostetun palveluasumisen maksut määräytyvät yhdenmukaisin perustein. Näissä asuu usein asukkaita, joilla on samanlainen hoidon tarve. Epäselväksi jää, lisääkö ehdotus riittävästi maksujen yhdenmukaisuutta ja ikääntyneiden yhdenvertaisuutta. Asiakkaalle jäävä käyttövara voi myös jäädä kohtuuttoman pieneksi eri palvelumuodoissa sen mukaan, voidaanko erilaisista tukipalveluista veloittaa erikseen.

Tehostetussa palveluasumisessa asuu heikkokuntoisia ikääntyneitä, joista suurimmalla osalla on muistisairaus. Ehdotus ei täysin poista sitä ongelmaa, että jää omaisen vastuulle hallita erilaisten palveluiden tilaus ja vertailu.

10 b § Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och för långvarig sluten vård

Esitys palveluasumisen maksujen yhdenmukaistamisesta on kannatettava.

10 c § Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa / Avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

Esityksen mukaan

10 d § Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa / Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård

Jotta maksuja voidaan yhtenäistää, on ehdotonta, että sekä asumiskuluista että lääkekuluista tehdään vähennykset, em. ovat usein suurimmat menoerät hoitomaksujen lisäksi. Asumismenoina on vähennettävä vuokra ja muut asumismenot siinä laajuudessaan, joita niitä asukkaalta laskutetaan. On tärkeää huomata, että asukkaat eivät voi itse valita ja kilpailuttaa edullisinta vuokraa.

10 e § Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu / Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Esityksen mukaan.

10 f § Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Esityksen mukaan.

10 g § Tuloista tehtävät vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa sekä pitkäaikaisessa asumispalvelussa / Avdrag från inkomsterna för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Esityksne mukaan.

10 h § Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut / Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice

Taja kannattaa tukipalveluiden ja asumispalveluihin liittyvien palveluiden säätämisestä laissa. Taja pitää tärkeänä, että kotiin tarjottavien tukipalveluiden kustannukset asiakkaalle pysyvät kohtuullisina. Esimerkiksi ateriapalvelun hintoja olisi hyvä seurata ja verrata hinnan ja laadun

alueellisten erojen välttämiseksi. Erilaisten palvelujen kirjo on laaja ja se milloin niistä maksetaan erikseen ja milloin ne sisältyvät palveluun, on epäselvää.

10 i § Laskennallinen metsätulo / Kalkylerad inkomst av skog

-

10 j § Maksun määrittäminen ja tarkistaminen / Bestämmande och justering av avgift

Eesityksen mukaan.

10 k § Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun / Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

Eesityksen mukaan.

11 § Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen / Nedsättning och eftergift av avgift

Eesityksen mukaan.

13 § Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu / Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

Eesityksen mukaan.

14 § Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle tai kuntayhtymälle / Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller samkommunen

Eesityksen mukaan.

14 a § Viranomaisten tiedonsaantioikeus / Myndigheternas rätt att få upplysningar

Eesityksen mukaan.

15 § Muutoksenhaku / Ändringssökande

Eesityksen mukaan.

Voimaantulo (alustava voimaantuloajankohta 1.1.2021) Ikraftträdande

Akavan Sairaanhoidajat ja Taja ry pitää tärkeänä, että uudistusta edistetään ripeästi. Aikataulu voi olla kuitenkin haastava.

Junno Anna-Kukka
Akavan sairaanhoidajat ja Taja ry